

Dit is het bizarre verhaal van Chas (80) uit Groningen. Oud-klasgenoten hangen aan zijn lippen. 'Wat heeft die jongen een ellende gezien'

Ernst Slagter • 8 oktober 2023, 15:00 • [Groningen](#)

Deel dit artikel



Fotograaf Chas Gerretsen leidt zijn oud-klasgenoten rond op zijn expositie in Forum Groningen. Foto: Nienke Maat

Chas Gerretsen wist in de jaren vijftig één ding zeker: hij moest zo snel mogelijk weg uit Groningen en Nederland. Een mensenleven later leidt de fotograaf zijn oud-klasgenoten van de Huizingaschool langs de beelden uit zijn bizarre bestaan.

Even maakt ze zich los uit de groep tachtigers en bijna-tachtigers. „Bah”, verzucht Greta dan op fluisterton. „Wat heeft die jongen een ellende gezien, zeg.”

Het is een dag voor de opening van de foto-expositie van Chas Gerretsen (80). De fotograaf houdt een betoog over de zinloosheid van oorlog, bijna

omsingeld door zijn eigen rauwe foto's uit Vietnam. De jongens en meisjes uit de derde klas van 1952 hangen aan zijn lippen.

Ooit zaten ze allemaal in dezelfde banken van de Prof. Dr. J. Huizingaschool aan de Troelstralaan in de Groningse wijk Helpman. De school bestaat niet meer. Al lang en breed gesloopt. Maar veel kinderen van toen zijn nog steeds in leven. Oeds Jan Koster spoorde de meeste ex-klasgenoten in 2012 op na de vondst van een verhalenboek. Sindsdien houden ze elk jaar een reünie.



Foto: Nienke Maat

Hoe Arthur 'Chas' werd

Over één klasgenoot ging het de afgelopen jaren vaak. Maar hij was er nooit bij. In de jaren vijftig was het al de jongen die het meeste opviel. Hij sprong eruit, zegt Oeds Jan. Toen ze in de zomer van 1956 op schoolreisje gingen naar het Noorder Dierenpark in Emmen, stond Arthur op de groepsfoto terwijl hij een veer op zijn hoofd hield. Als een indianentooi.

Charles Arthur Gerretsen wilde cowboy worden in Amerika en vluchtte op zijn achttiende uit Groningen. Hij wilde op avontuur. En Arthur kreeg avontuur. Zijn levenswandel laat zich zelfs niet in de allergrootste notendop

beschrijven. Onmogelijk. Maar goed, een poging: hij was even krokodillenjager in Australië en werd in 1963 inderdaad cowboy in Texas.

Hij verwierf evenwel wereldfaam als fotograaf. Hij legde de gruwelen van de Vietnam-oorlog vast en maakte in Zuid-Amerika tijdens de staatsgreep een iconische foto van de Chileense dictator Augusto Pinochet.

Arthur was toen al Chas (spreek uit als 'tjez') geworden. Hij fotografeerde de grote sterren van zijn tijd. Muhammad Ali en de piepjonge Jodie Foster en Tom Hanks, bijvoorbeeld. Chas was fotograaf op de set van de film *Apocalypse Now*, een van de meesterwerken van Francis Coppola. Dennis Hopper vertolkt de rol van oorlogsfotograaf, gebaseerd op Chas.

In 1989 stopte Chas zelf als fotograaf. Sindsdien bevoer hij de wereld met zijn zeiljacht, dat Chas en zijn partner Monika inmiddels hebben verkocht.



Chas (linksboven met veer op zijn hoofd) in juli 1956 tijdens een schoolreisje naar het Noorder Dierenpark in Emmen. Foto: privé-archief Egge Boerma

Mooi om je weer te zien, Arthur'

Nu is hij dus in het Forum voor zijn eigen foto-expositie. Terug in Groningen. De plaats die hem in de jaren vijftig zo benauwde. Gehuld in spijkerjasje, shawl en met een hoed springt Chas er weer uit, ook nu hij en zijn ex-klasgenoten om hem heen inmiddels allemaal rond de tachtig jaar oud zijn.

Nog nooit was Chas aanwezig bij de reünie van klas drie van de Huizingaschool. Maar vrijdag, een dag voor de officiële opening van Chas' foto-expositie, leidt hij oude bekenden als Willy en Egge alvast langs de beelden die zijn wonderbaarlijke en vreemde levensverhaal vertellen. „Mooi om je weer eens te zien, Arthur”, zegt Willy bij de begroeting, bijna zeventig jaar na hun laatste onderonsje. „Ik zeg maar even Arthur, want zo herinner ik me je.”

Chas is als de beroemd geworden jongen uit het tv-programma Klasgenoten met presentator Koos Postema. Als hij al zijn ex-klasgenoten na al die jaren weer eens in de ogen heeft gekeken, schakelt hij in no-time - handen losjes in de zakken - moeiteloos tussen zijn avonturen in Vietnam en met Marlon Brando. Zijn oude klasgenoten luisteren geboeid. Zou het in de jaren vijftig ook zo zijn gegaan in Helpman?

De expositie voelt als een vogelvlucht door zijn wonderbaarlijke leven. Kijk, daar is een foto van zijn ouderlijk huis in Groningen. Parkweg 83a. Toen Chas nog Arthur heette, speelde hij er met benedenbuurjongen Nick achter de lange rij jaren dertig-woningen, in de weilanden die daar toen nog lagen. „Slotje springen. En zorgen dat je niet in de modder landde, hè?”



Foto: Nienke Maat

Onhebbelijkheden van Marlon Brando

Vlak voordat de groep naar de zaal met Chas' oorlogsfoto's uit Vietnam verkast, geeft Egge Boerma een Groninger sukadekoek van Knol's en nog wat presentjes aan Chas. Als vanzelf gaat het weer even over de klas van toen. Het is tenslotte het enige wat deze groep écht met elkaar gemeen heeft.

Bij de eerste reünie in 2012 waren er meer dan dertig klasgenoten. Hier, in Forum Groningen, blijkt dat de tijd niet stilstaat. Dus gaat het tussen al het oorlogsgeweld door ook over kwaaltjes en onfortuin in het leven. Of over klasgenoten die de derde klas uit 1952 inmiddels ontvallen zijn.

Tsja, schraapt een van de grijze mannen zijn keel. „Moedig voorwaarts dan maar.”

En daar gaan ze inderdaad weer, op naar de Hall of Fame van talloze sterren die Chas fotografeerde. Chas verhaalt smakelijk over de onhebbelijkheden van Marlon Brando en Tom Hanks en hoe hij bij bij vele Hollywood-sterren het succes naar hun bol zag stijgen. Oud-klasgenoot Willy knikt naar de foto van wijlen Columbo-ster Peter Falk. „Leuk om hem weer eens te zien. Keek ik altijd naar.”

Een voor een worden de Hollywood-sterren besproken. Aan anekdotes uit eerste hand geen gebrek. Maar de gruwelen in Vietnam en Chili staan nog op het netvlies van de groep. Niemand in deze ruimte weet dat nog geen 24 uur later de oorlog in Israël uitbarst. Nadat Chas vertelt hoe hij een stervende man een sigaret aanbood is hij even stil. „Met oorlog”, zegt hij dan, „heb ik tegenwoordig niet meer zoveel.”

Zijn oud-klasgenoten knikken instemmend. „Dat snap ik wel”, zegt Greta.



Foto: Nienke Maat

De overzichtstentoonstelling van Chas Gerretsen is van 7 oktober tot en met 7 januari 2024 te bekijken in Forum Groningen. De expositie omvat een selectie van ruim 200 foto's en objecten uit het archief van Gerretsen. Tickets voor de tentoonstelling zijn via Forum Groningen beschikbaar. De tentoonstelling was eerder te zien in het Nederlands Fotomuseum in Rotterdam en is net als de begeleidende catalogus door gast-curator Iris Sikking samengesteld. Het archief van Chas Gerretsen bevindt zich sinds begin jaren negentig in het depot van het Nederlands Fotomuseum. In 2021 kwam de biografie van Chas Gerretsen, *Het wonderbaarlijke en vreemde leven van Chas Gerretsen* uit. In datzelfde jaar werd ook In de hoofdrol Chas Gerretsen gepubliceerd, een overzichtsboek van zijn werk.